

Råstofftilgang og produksjon i Norge

22. NOVEMBER 2018, RADISSON BLU, TROMSØ

Edgar Henriksen, Seniorforsker

Hva påvirker produksjon i Norge?

Basert på kystflåtens landinger av i førte rekke torsk.

- Råstofftilgang

- Kvantum
- Kontinuitet
- Kvalitet

Påvirkes av
fiskeripolitikken

- Produksjon i Norge

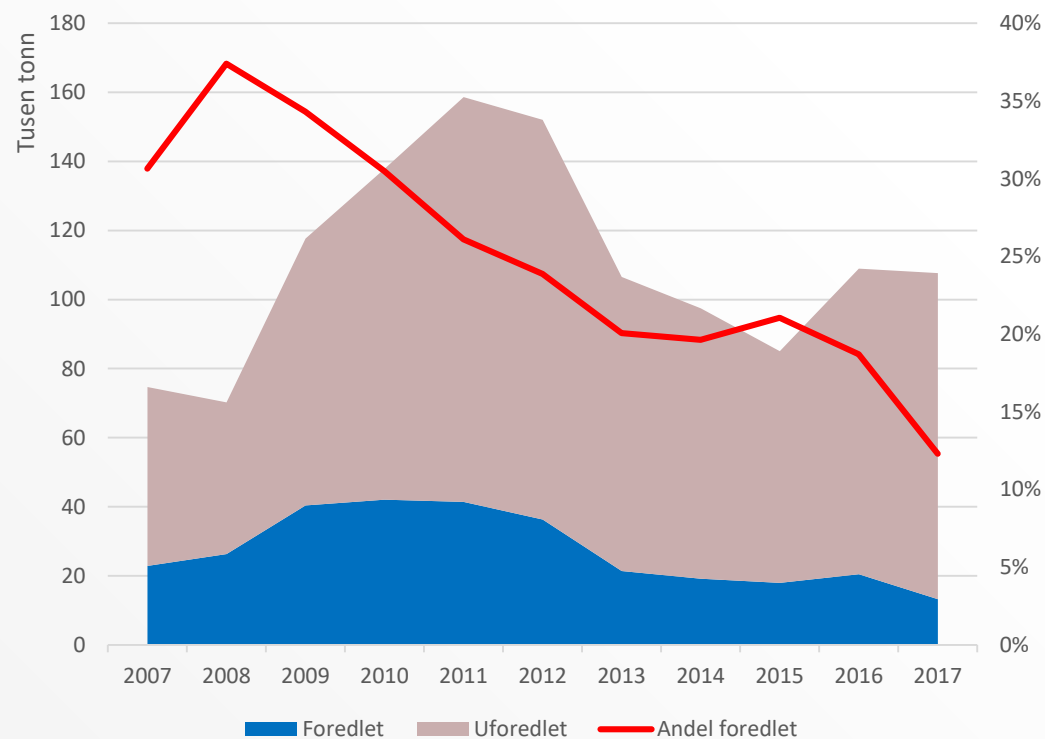
- Kostnadsnivå
- Tilgang på arbeidskraft
- Tollbarrierer

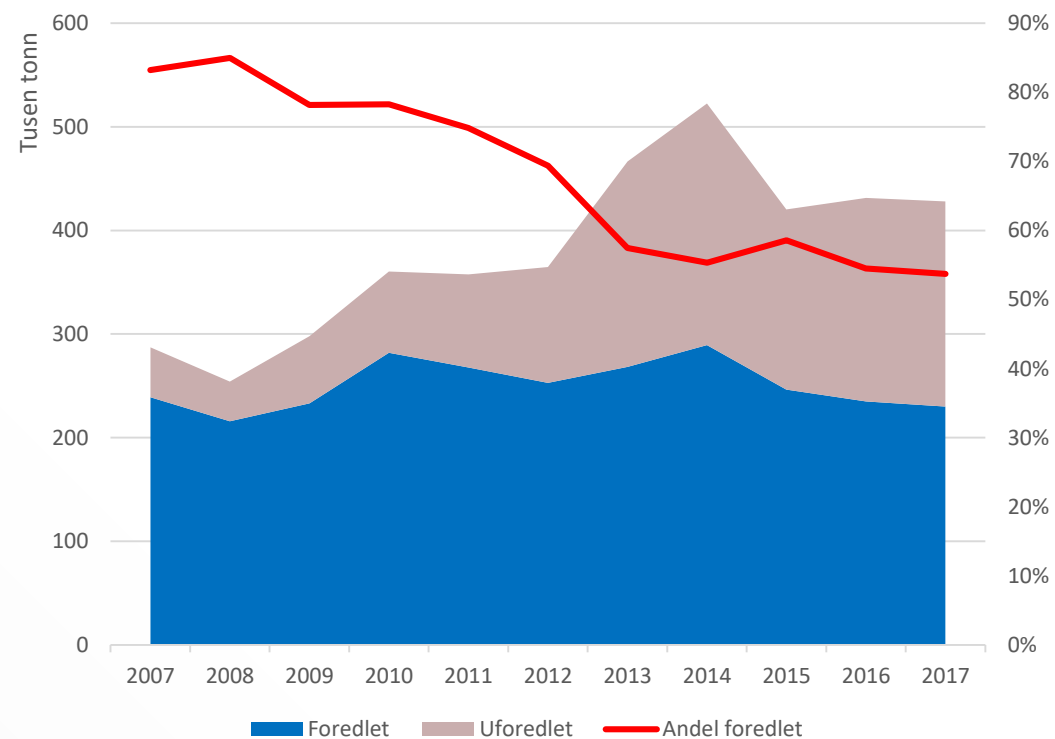
Generell økonomisk politikk
og handelspolitikk

Mer hvitfisk selges uforedlet ut av landet

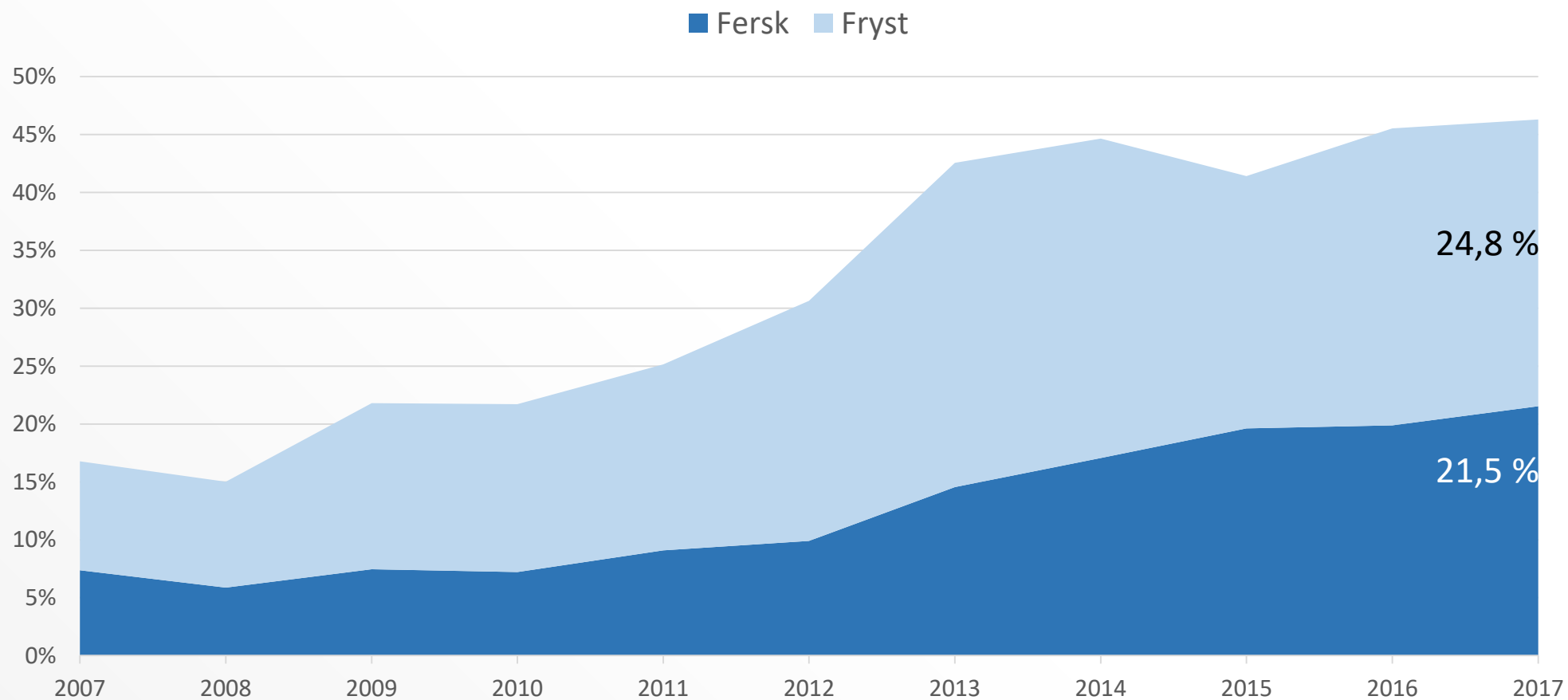
Hyse: omregnet til rund vekt

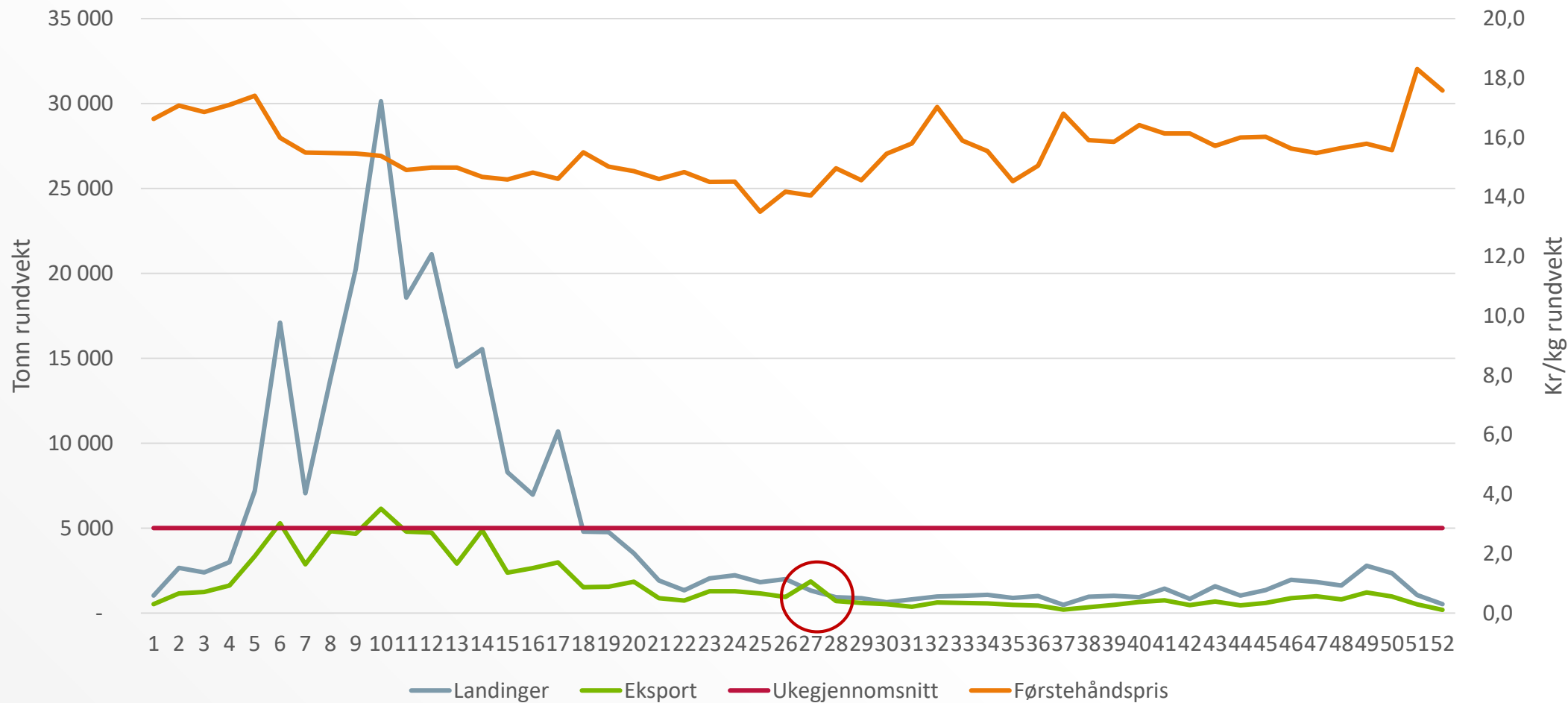
Torsk: omregnet til rund vekt

Uforedlet fersk og fryst torsk øker sine eksportandeler

Landinger og eksport av fersk uforedlet torsk i 2017

– For mye torsk av dårlig kvalitet

En del av torsken som landes i Nord-Troms akkurat nå holder ikke en kvalitet norsk fiskerinæring kan være bekjent av.

FISKERI

Jon Eirik Olsen
Harstad

– Bildet er ikke helsvart. Men vi ser for mye torsk av dårlig kvalitet i de fangstene som landes fra Kvænangen, sier Charles Ingebrigtsen, kvalitetssjef i Norges Råfisklag.

– Vi har sett at fangster av silde-sprengt torsk lagres rund om bord, i for høy temperatur, og i for lang tid. Resultatet kan

Charles

tandard med tanke på forbrukernes liv og helse. Men kommer vi over dårlig kvalitet vil det bli påtalt overfor de involverte uansett, fastslår Andersen.

– Vi slutter oss selvfølgelig til oppfordringen om å sikre best mulig kvalitet i alle ledd – ellers vil en samlet næringa tape i neste omgang, påpeker han.

Ikke nattstätt

– Råfisklagets inspektører har allerede vært i området, og vi har fått bekreftet en del av de ryktene vi hadde hørt på forhånd. Det var som sagt nyanser i bildet, og tendensen var at nattstätt fisk var sløyd på feltet, mens hovedsakelig dagfanget fisk ble levert rund til sløyning på land. Tanken er sikkert god. Men her er det svært knappe marginer, og med nærings-sprengt fisk er ikke nattstätt bruk en fangstmetode som kan anbefales, sier Ingebrigtsen.

Saltfisk-kvalitet?

Som Fiskeribladet allerede har omtalt, er både fiskebruk i om-

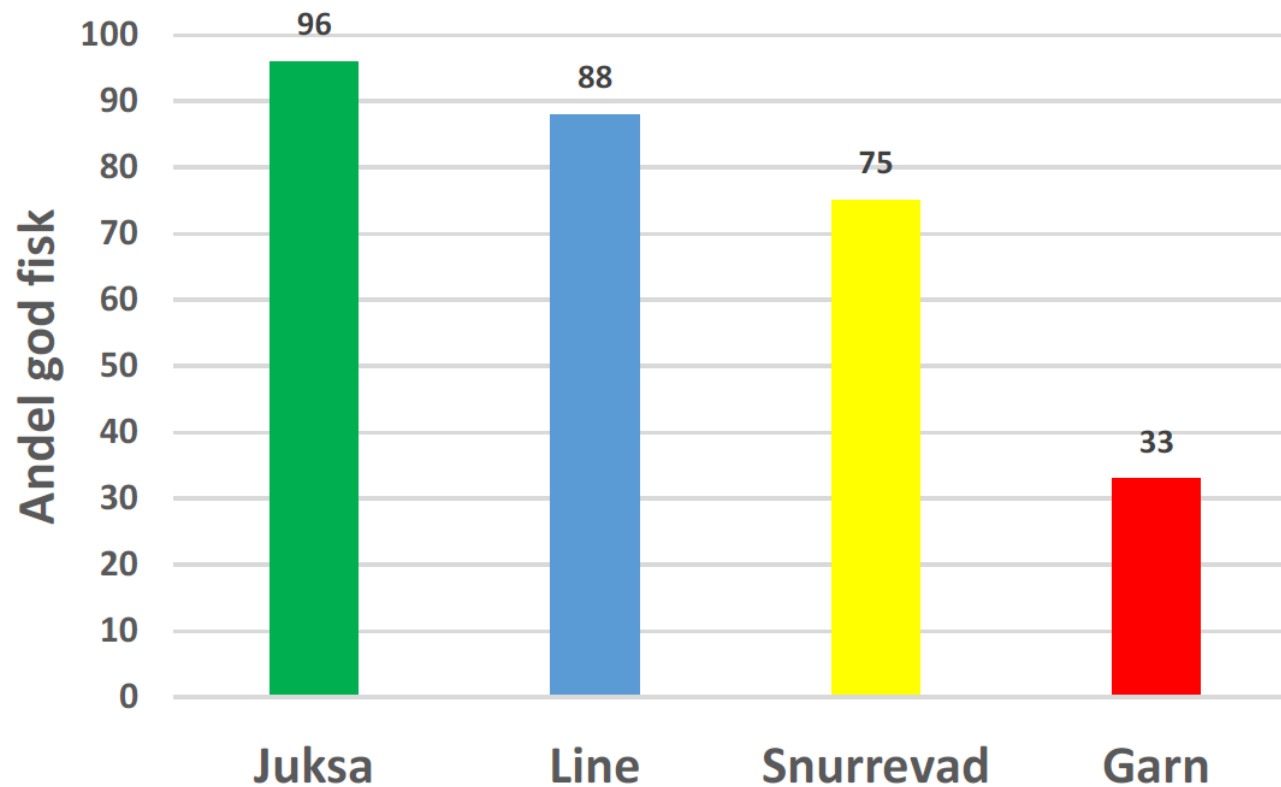
VELFYLT: Torsken som landes i Nord-Troms for tida bærer tydelig preg av den gode mattilgangen i området. FOTO: NORGES RÅFISKLAGE

ne el-sjarken «Karoline» har skipper og reder Bent Gabrielsen ingen motforestillinger mot

ta. Det vil si at den oftest har stått på i ganske kort tid når vi drar garna på morgenen. Vi

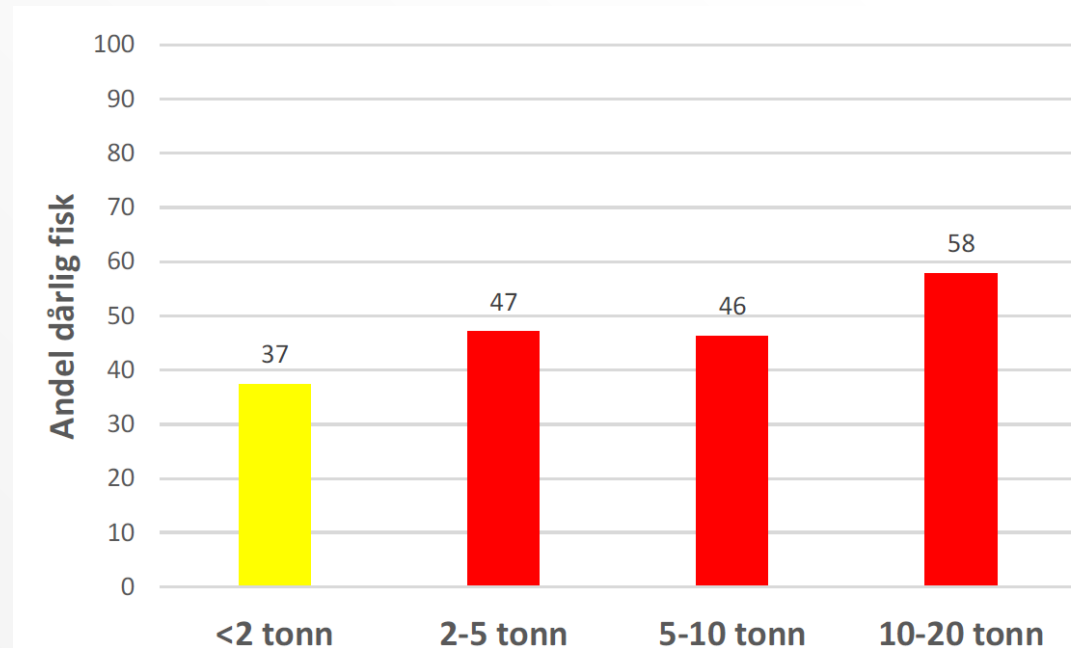
av sei, som ikke forringes like lett i kvalitet som torsk, at innblandingprosenten ikke blir

Redskapsvalg og kvalitet

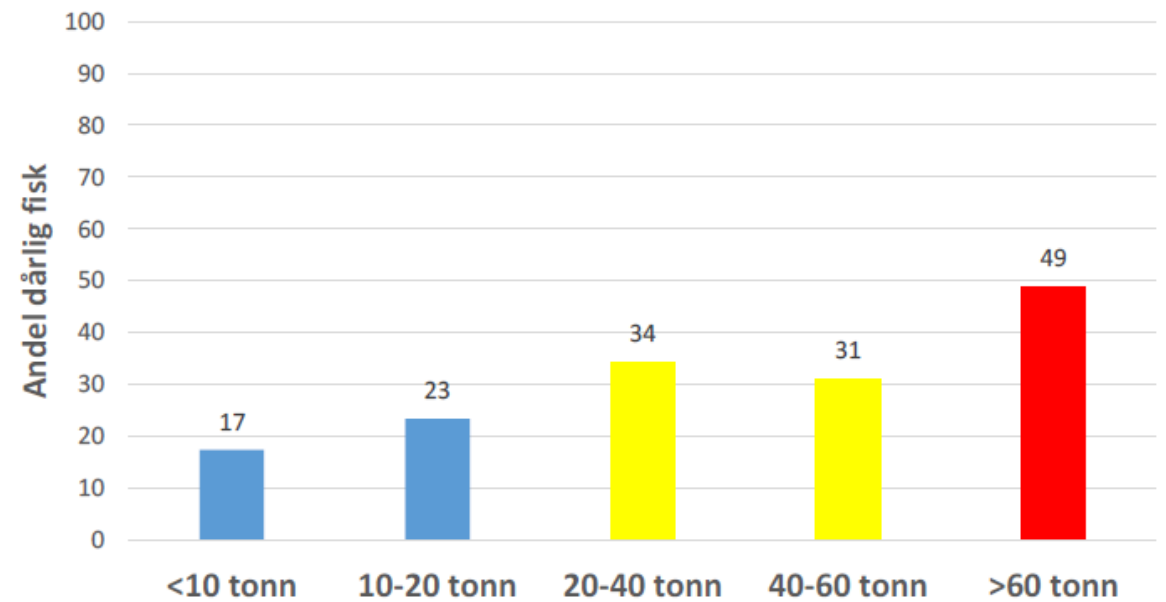

Dårlig torsk etter fangstørrelse

Garn

Snurrevad

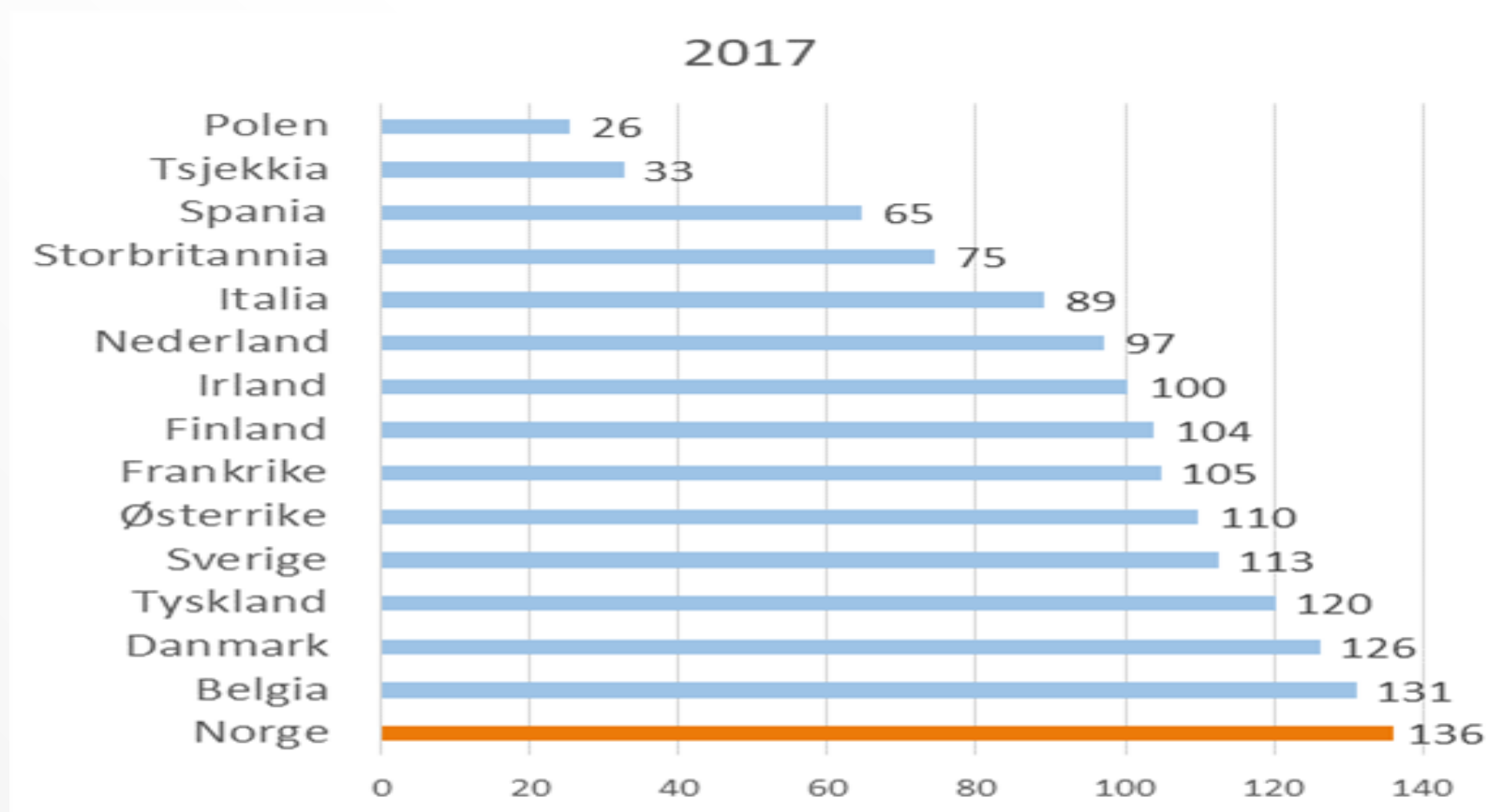
Hvorfor kvalitetsproblemer

Og kan man gjøre noe med det?

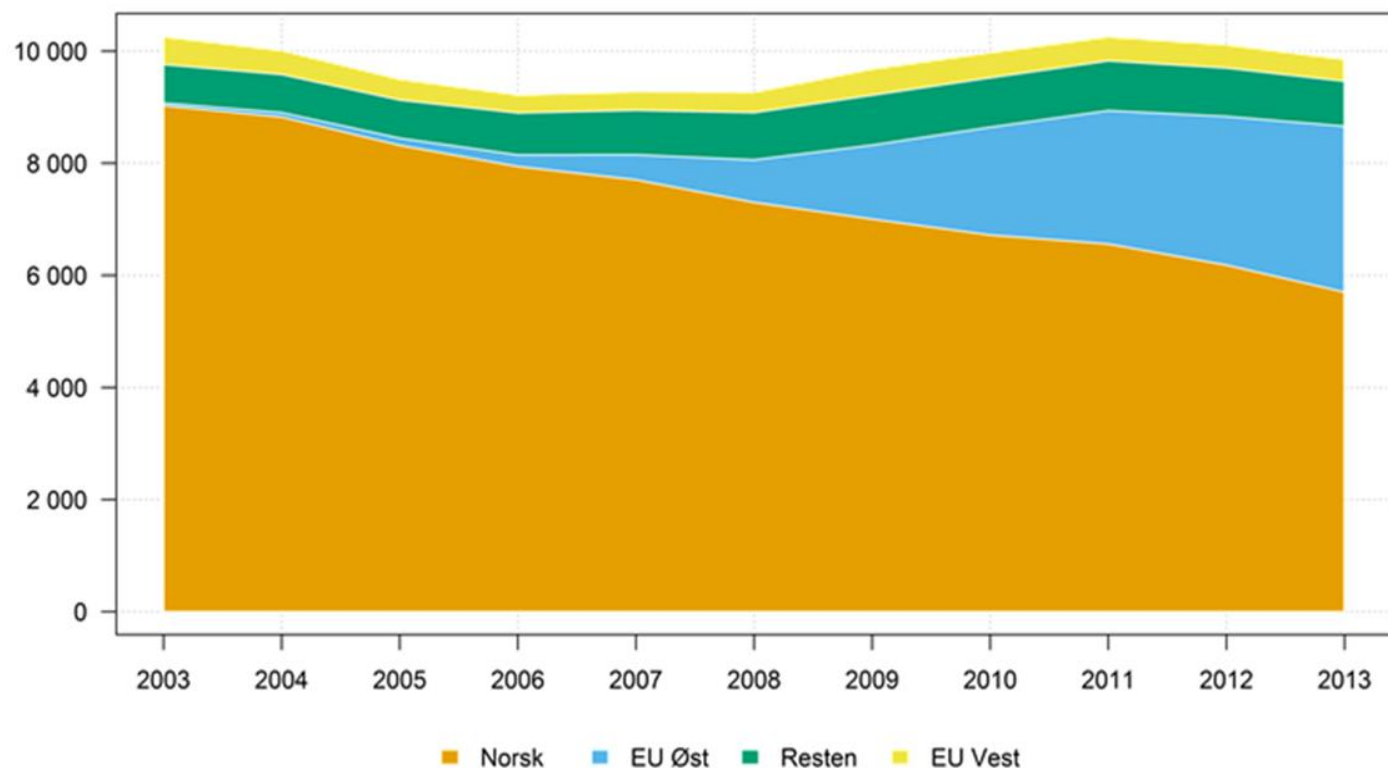
- Liten eller ingen prisforskjell på god og dårlig fisk
  - Frykt for å tape leverandører!
  - Effektivitet foran kvalitet!
  - Større fangster og mer garn og snurrevad!
  - Reduseres kvantum i stedet for pris?
- Årsaken er markedssvikt og problemet forsterkes av strukturering
- Tiltak for å bedre kvaliteten
  - Auksjon?
  - Tøffere holdning til å prise etter kvalitet fra fiskekjøperne
  - Sertifiseringsordninger for som omfatter både fangst og fangstbehandling
  - Sterkere håndheving av kvalitetsforskriften

Høye norske lønnskostnader

Industrien i Norge i forhold til industrien hos handelspartnere i EU i felles valuta (TBU).

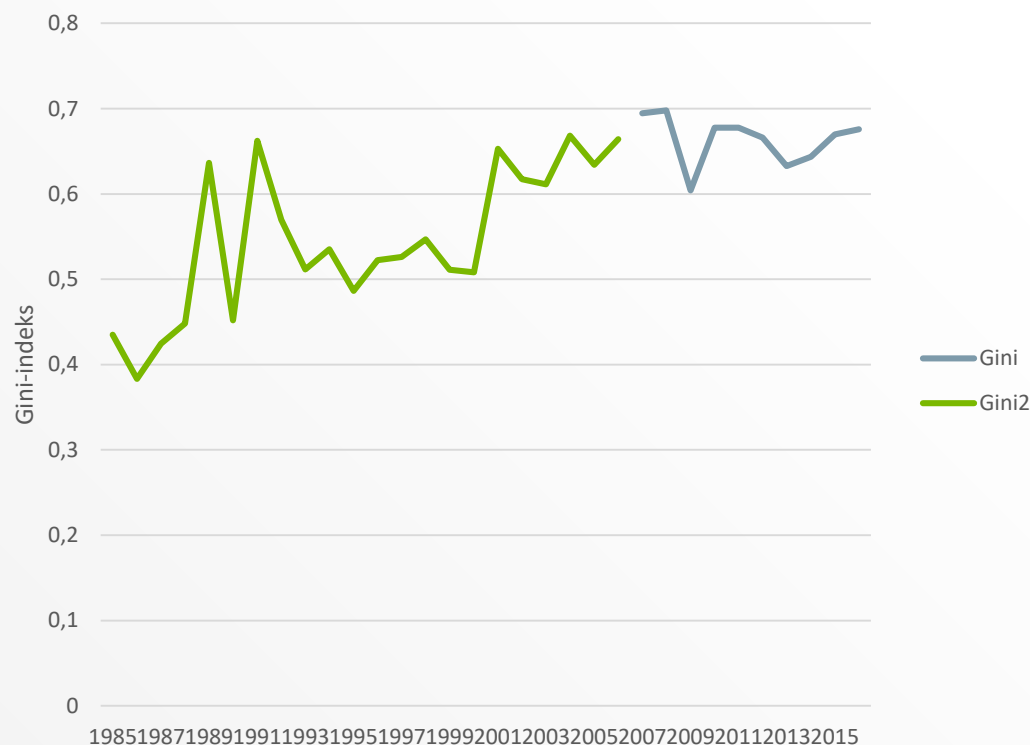
Utenlandsk arbeidskraft i norsk fiskeforedling

- Utvidelse av EU/EØS etter 2004
- Norsk fiskeindustri har god tilgang på arbeidskraft, men ikke norsk
- Mer enn halvparten av de fast ansatte etter 2016 er utlendinger
- Flåten
  - Sløying på land
  - Lineegning
- I sesong anslår vi at minst 2/3 er utlendinger (deltid og innleid)
- Øker trolig sesongprofilen i fiske

Sesongprofilen forsterkes over tid

Gini-koeffisienten: Et mål for konsentrasjon

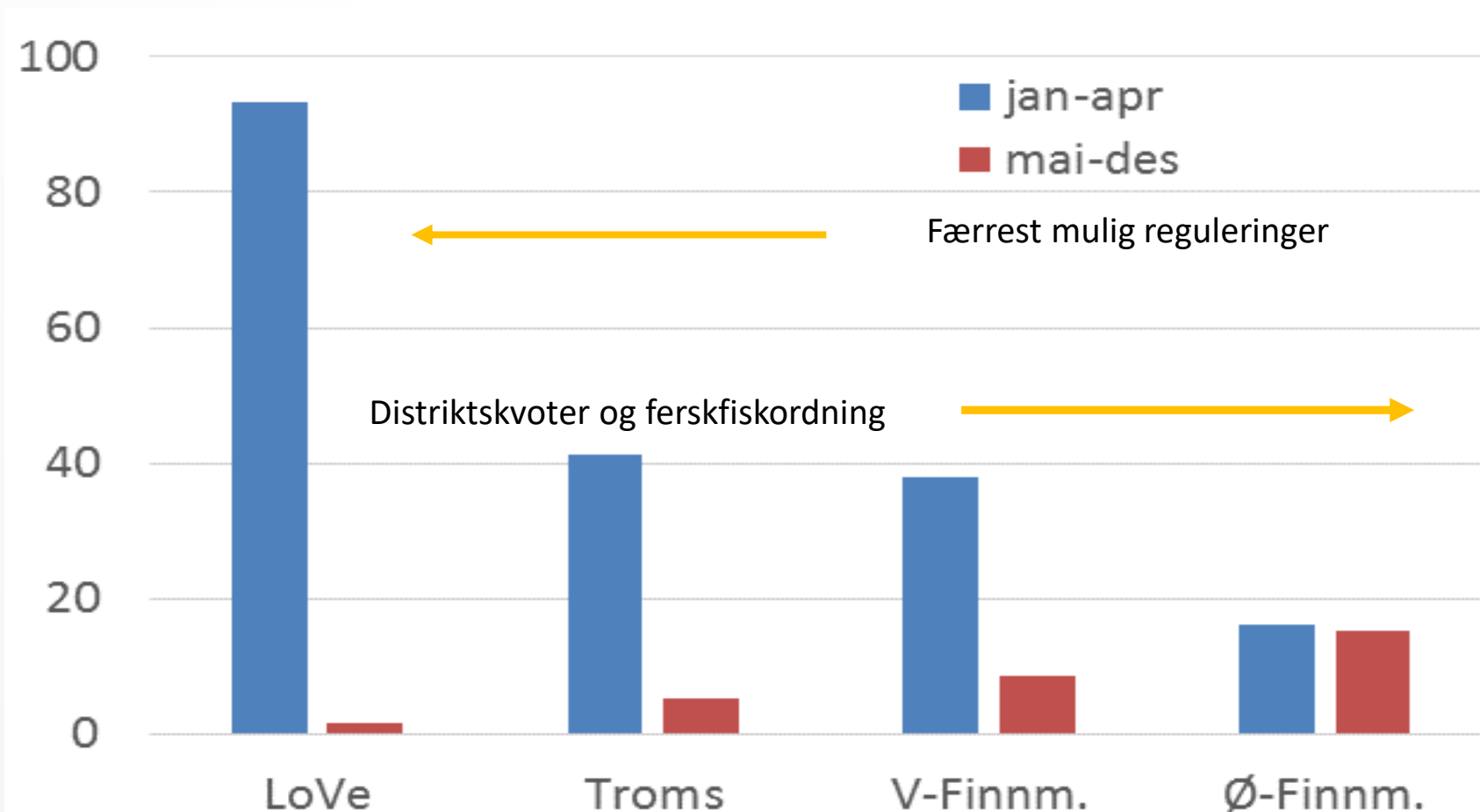

Utvikling mot sterkere sesongpreg

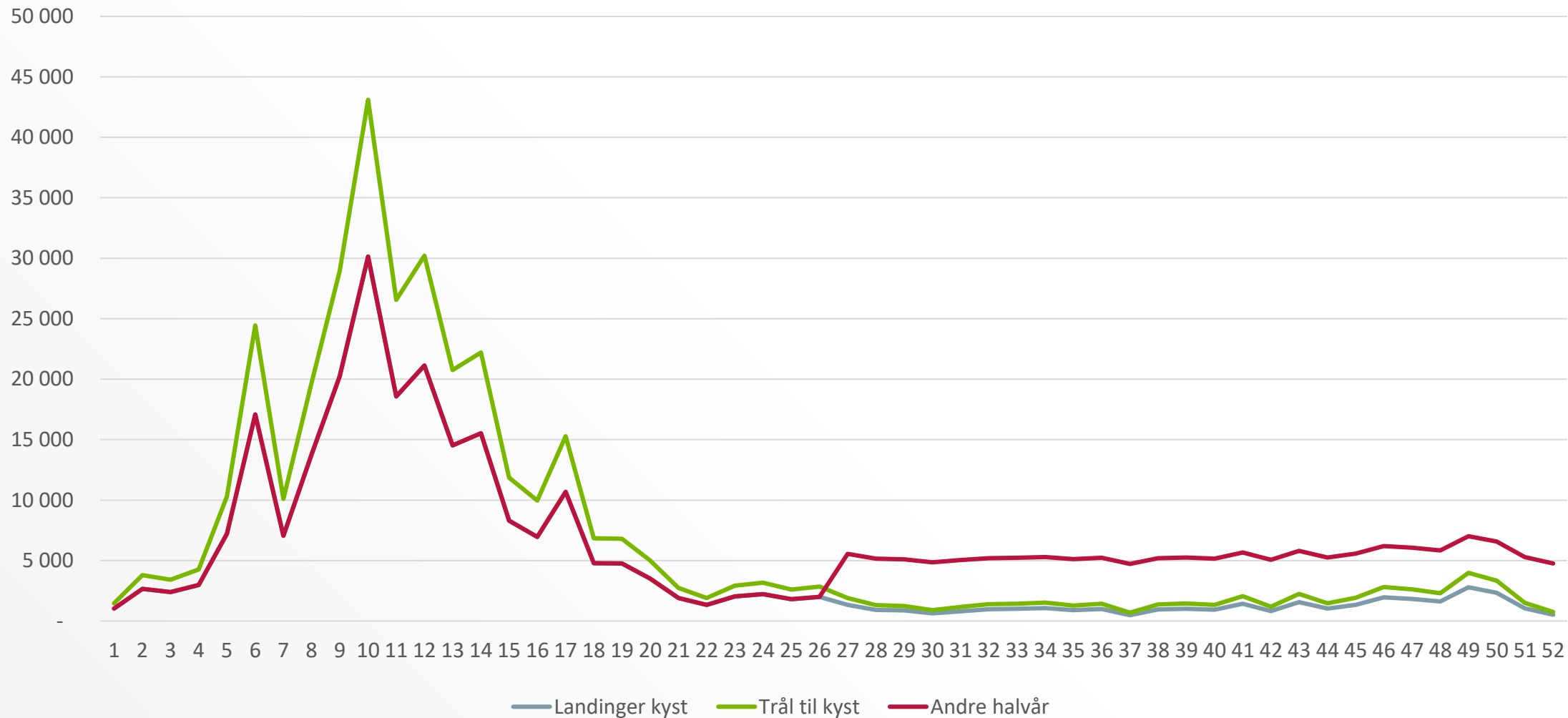
- God tilgjengelighet forsterker
- Lukking; fartøy- og gruppekvoter forsterker
  - Mindre risiko og økt lønnsomhet i sesong
- Strukturering demper sesongtoppen på kort sikt
- Nye, mer effektive fartøy forsterker
- Det samme gjør deltakelse i flere fiskerier

Sesong og regional fordeling

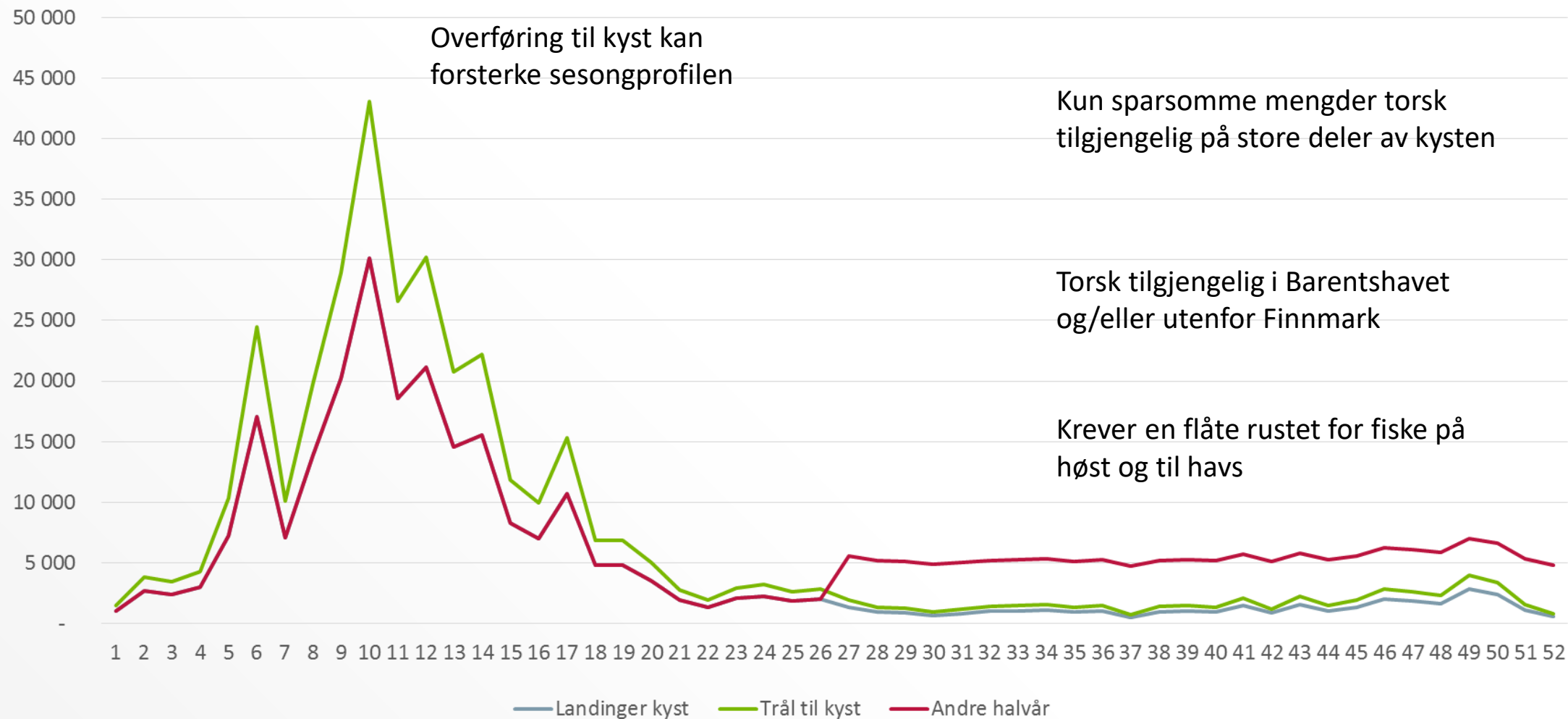
Fersk torsk fra konvensjonell kystflåte i 2016 (1000t)

Utjevning av sesong – ingen enkel sak!

Utfordringer

Kystflåten som råstoffleverandør til industrien

- Ønskes mer foredling i Norge må det også få større plass i fiskerireguleringer!
- Mulige tiltak for å dempe sesongtopp og bedre kontinuitet
  - Ferskfiskordning (eller andre ordninger som sikrer ladninger på høst)
  - Levendelagring eller levende landing.
  - Distriktskvoter (f eks. Værøy, Nordkyn)
- Konfliktfylte avveiinger: Får noen større andeler går det på bekostning av andre (0-sum spill)
  - Lokalsamfunn eller regioner
  - Fartøygrupper, fartøy og fiskere